

PM

Kommunal plan för räddningsinsats

Postadress
Lasarettsgatan 42
982 34 GÄLLIVARE

Telefon
0970-818 000

Telefax
0970-176 75

E-post
rtjpost@gallivare.se

Kommunal plan för räddningsinsats – allmän del

Bakgrund

I Gällivare kommun finns verksamheter som hanterar kemikalier i stor omfattning. Det finns även anläggningar som klassats som riskanläggningar utifrån lagstiftning. Med riskanläggning i detta dokument menas gruvdamm.

I kommunerna där ovanstående verksamheter och riskanläggningar finns ska kommunala planer för räddningsinsats upprättas för de verksamheter som tillhör den högre kravnivån enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och riskanläggningar enligt förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.

Denna plan beskriver verksamheterna i stort, hur räddningstjänsten och företagen arbetar för att förebygga olyckor, hur man som allmänhet får information om en olycka inträffar och hur man ska agera. Planen innehåller även information om räddningstjänstens organisation samt hur samhället kommer att påverkas vid en eventuell olycka. På sista sidan i dokumentet finns kontaktuppgifter för att ta reda på mer information hos de olika organisationerna.

Berörda verksamheter och riskanläggningar

Företagen i Tabell 1 har en verksamhet eller riskanläggning som kräver att kommunala planer för räddningsinsats upprättas.

Tabell 1 Berörda företag

Företag	Seveso högre kravnivån	Riskanläggning/gruvdamm
Boliden Mineral AB Aitik	X	X
LKAB Malmberget	X	X
Orica Sweden AB Kavaheden	X	

Figur 1 Geografisk placering över anläggningar

Lagstiftning

Sevesolagstiftningen

Den så kallade *Sevesolagstiftningen* eller lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor reglerar verksamheter som hanterar stora mängder farliga kemikalier. Verksamheterna delas in i olika kravnivåer, hög eller låg, beroende på mängden kemikalier de hanterar. Verksamheter som tillhör den högre kravnivån är bland annat skyldiga att lämna in en säkerhetsrapport till länsstyrelsen.

Enligt 6 § är verksamhetsutövaren skyldig att förebygga riskerna för allvarliga kemikalieolyckor. I de fall en allvarlig kemikalieolycka har inträffat är verksamhetsutövaren skyldig att begränsa följderna för människors hälsa och miljö.

En intern plan för räddningsinsats ska upprättas av de verksamheter som tillhör den högre kravnivån. Detta ska ske i samråd med kommunen, anställda och annan personal som kan påverka säkerheten. Planen ska lämnas in till länsstyrelsen.

Enligt 14 § är kommunen skyldig att informera om verksamheter som innefattas av *Sevesolagstiftningen* och som finns lokaliserad inom kommunen. För verksamheter som tillhör den högre kravnivån ska informationen också innehålla uppgift om vilka säkerhetsåtgärder som ska vidtas och hur de personer som löper risk att påverkas ska agera vid en olycka. Detta gäller även personer i angränsande kommun om det situationen kräver det.

Postadress
Lasarettsgatan 42
982 34 GÄLLIVARE

Telefon
0970-818 000

Telefax
0970-176 75

E-post
rtjpost@gallivare.se

Utvinningsavfallsförordningen

Kommunen är även skyldig att upprätta planer för räddningsinsats för de anläggningar som finns lokaliserad inom kommunen och som klassats som riskanläggningar utifrån förordning (2013:319) om utvinningsavfall.

Vad som är en riskanläggning beskrivs genom punkterna 1-3 nedan:

1. En utvinningsavfallsanläggning vars egenskaper är sådana att det vid en bedömning enligt 44 § kan befaras att ett fel eller en brist i anläggningen eller i driften av den skulle kunna orsaka en allvarlig olycka,
2. En utvinningsavfallsanläggning som innehåller farligt avfall i en sådan mängd att andelen farligt avfall i anläggningen vid en bedömning enligt 51 § medför att anläggningen ska anses vara en riskanläggning, eller
3. En utvinningsavfallsanläggning vars vattenfas eller vätska har en sådan kemisk sammansättning att den vid en beräkning eller bedömning enligt 52, 53 eller 54 § ska anses vara en farlig kemisk produkt.

Förordningen om skydd mot olyckor

I förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ställs krav på kommunen att upprätta planer för räddningsinsats för verksamheter som tillhör den högre kravnivån enligt *Sevesolagstiftningen* och för riskanläggningar enligt *utvinningsavfallsförordningen*. Planerna ska lämnas in till länsstyrelsen. Planerna ska uppdateras och övas minst vart tredje år eller då förändringar kräver det.

Allmänheten ska ges möjlighet att lämna synpunkter på planerna vid upprättande eller uppdatering, dock inom en begränsad tidsperiod för att kommunen ska ha möjlighet att ta hänsyn till eventuella synpunkter.

Företagen

I följande kapitel presenteras företagen närmare. Risker och olycksscenarier som företagen själva analyserat beskrivs, hur företagen förebygger olyckor samt räddningstjänstens insatsmöjligheter.

Boliden Mineral AB Aitik

Beskrivning av verksamheten

Vid Boliden Mineral ABs verksamhet i Aitik utanför Gällivare bryts och anrikas kopparmalm ur ett av Europas största dagbrott. Ur malmen utvinns idag koppar, silver och guld. Verksamheten består av dagbrott, anrikningsverk, sliglager, industriområden med verkstäder och kontor, gråbergssupplag, sandmagasin och klarningsmagasin. Totalt sysselsätts cirka 800 personer och flertalet entreprenörer.

Inför det att en salva skall sprängas finns större mängder explosiva ämnen i dagbrotten, vilket innebär att man tillhör den högre kravnivån enligt *Sevesolagstiftningen*.

För att kunna deponera anrikningssanden som finns kvar efter att mineralerna utvunnits finns sand- och klarningsmagasin. Sandmagasinet avgränsas av sex stycken dammar, berget Kaddivaara i norr och av naturlig mark i söder. Klarningsmagasinet avgränsas av två dammar och naturlig mark. Sanden tillsammans med processvatten pumpas till sandmagasinet från anrikningsverket. Vattnet från sandmagasinet bräddar sedan ut till klarningsmagasinet därifrån det sedan pumpas tillbaka in i processen igen. Vid överskott kan vatten släppas ut till recipienten Leipojoki.

Risker och tänkbara olycksscenarion

Sprängämnen är explosiva alternativt oxiderande vilket innebär att de är understödjande för brand. Ett dammbrott riskerar att innebära skador på miljö, egendom och eventuellt människor.

Boliden har analyserat olycksscenarier som skulle kunna leda till en allvarlig kemikalieolycka eller ett dammbrott:

- Oavsiktlig detonation av sprängämnen orsakad av lastning i dola, sabotage, brand, mänskliga faktorn, materialfel, blixtnedslag
- Oavsiktlig detonation av sprängämnen orsakad av fordon som kör in i kopplad salva eller fallande föremål
- Brott i damm eller dammar som dämmer vatten eller vattenmättad sand följt av översvämmade områden, utsläpp av vatten med förhöjda metallhalter, anrikningssand och stora mängder naturligt material
- Blockerade diken och bortfall av pumpkapacitet i rå- och dagvattenbassänger under en längre tid följt av utsläpp av förorenat vatten till recipient

Företagets organisation och förebyggande åtgärder

Det finns en lokal nödlägesgrupp som kan aktiveras samt intern räddningsorganisation vid storskaliga händelser. Även en dammsäkerhetsgrupp finns tillgänglig för koppling mot nödlägesgruppen.

För att förebygga skador vid en oavsiktlig detonation av sprängämnen utryms skyddsområdet inför sprängning, området avsynas och tillfartsvägar bevakas av poster. Andra åtgärder inför sprängning är en varningssirén som ljuder och uppsatta skyltar med information. Efter sprängning mäts halten av giftiga gaser (kolmonoxid och kvävedioxid) för att fastställa att inte gränsvärden överskrids innan personal får återgå till ordinarie arbete. Laddningspersonal innehar personliga sprängkort och man utbildar och uppdaterar personal med de senaste rönen inom branschen. Flygplatsen Lapland Airport informeras också inför sprängning.

För att förebygga brott i dammar samt i rå- och dagvattenbassänger har Boliden Aitik en upprättad drift-, tillståndskontroll- och underhållsmanual (DTU-manual) som man arbetar efter. I manualen regleras hanterings- och skyddsinstruktioner, säkra tillvägagångssätt och rutiner, kontrollprogram och handlingsinstruktioner vid olyckor. Dammarna i Aitik övervakas genom porttrycksmätning, läckagemätning och i vissa fall temperaturmätning i en fiberoptisk kabel.

Räddningstjänstens insatsmöjligheter

Räddningstjänsten har en insatstid på cirka 20 minuter till Aitik. Det finns två möjliga angreppsvägar till gruvområdet, via E10 söderut eller väg 822 (Nattavaaravägen) söderut. Räddningstjänsten har tillsammans med Boliden upprättat ett antal larpunkter inom gruvområdet som nyttjas som brytpunkter.

Tillsammans med Bolidens egen vägvisarorganisation och expertkompetens hos personal från de olika anläggningarna kan räddningstjänsten genomföra insatser i gruv- och industrimiljön.

LKAB Malmberget

Beskrivning av verksamheten

LKAB är en högteknologisk mineralkoncern som framställer förädlade järnmalmprodukter för ståltillverkning. Vid anläggningen i Malmberget sker brytning och förädling av järnmalm.

Efter att malmen blivit utvunnen leds anrikningssand med processvatten från anrikningsverket till ett sandmagasin där den deponeras. Sandmagasinet begränsas mot väster, norr och öster av dammkroppar. Läckagevatten från sandmagasinet samt processvatten leds till ett klarningsmagasin. Överskottsvatten i klarningsmagasinet brädas antingen till Lina älv eller pumpas som returvatten till en annan bassäng eller andra verk inom anläggningen via en pumpstation placerad vid Lina älv.

I anläggningar i Malmberget hanteras explosiv vara (sprängämnen) och naturgas (LNG). Sprängämnen används i produktionen vid gruvbrytningen. Naturgas används för uppvärmning av produktionsanläggningarna i pelletsprocessen.

Risker och tänkbara olycksscenarion

Sprängämnen är explosiva alternativt oxiderande vilket innebär att de är understödjande för brand. Naturgasen (LNG) är brandfarlig. Ett dammbrott riskerar att innebära skador på miljö, egendom och eventuellt människor.

LKAB har analyserat olycksscenarier som skulle kunna leda till en allvarlig kemikalieolycka eller ett dammbrott:

- Detonation av sprängämnen i samband med hantering i laddtruck eller under förvaring
- Ras efter avsiktlig sprängning
- Brand i närhet av naturgasanläggning
- Sabotage på naturgasanläggning
- Läckage av naturgas vid lossning, drift eller på grund av kollision
- Incident kopplad till utskovet från sandmagasinet
- Incident kopplad till munken i klarningsmagasinet

Företagets organisation och förebyggande åtgärder

LKAB har en industribrandkår placerad ovan jord. Dygnet runt finns personal tillgänglig, likt en kommunal deltidstation. Utrustningen de har är bland annat två släckenheter, vattenenhet, ledningsenhet och utrustning för långa inträngningsvägar. Det finns även en brandstation med en kombinerad släck- och vattenenhet placerad på huvudnivån 1250. Personalstyrkan på nivå 1250 består av de med möjlighet till fri inryckning som arbetar under jord på för- och eftermiddagar.

Gällivare kommun och LKAB Industribrandkår har slutit avtal om att LKAB industribrandkår ingår i den kommunala räddningstjänstorganisationen i situationer som kräver det.

I övrigt finns även föreståndare för hantering av explosiv vara samt krisledare tillgänglig dygnet runt med beredskap. Gruvans styrcentral är alltid bemannad och har en viktig roll i händelse av en olycka.

LKAB har utifrån identifierade risker och olycksscenarion vidtagit flera förebyggande åtgärder och arbetar ständigt med att förbättra säkerheten. Rörande sprängämneshanteringen så har flera försök genomförts för att kontrollera pumpar som används i hanteringen och omfattande underhållsprogram har tagits fram. LKAB utbildar personalen i bland annat brandsläckning och ordnar olika specialutbildningar för personalen som hanterar explosiva varor. Man har också installerat olika tekniska lösningar för att förhindra detonation av sprängämnen till följd av brand i närheten.

För att bland annat förhindra brand i närhet av naturgashanteringen är LKAB:s område instängslat och bevakning sker inom och runt området. LNG-anläggningen är även inhägnad inom LKAB:s område. Gasvarnare och ljudlarm som indikerar ett eventuellt utsläpp av LNG finns installerat. Information och skyltning på utsatta delar av LNG-anläggningen är andra förebyggande åtgärder för att förhindra olyckor i där fordon är inblandade.

För att förhindra dammbrott följer LKAB liksom Boliden sin drift-, tillståndskontroll- och underhållsmanual (DTU-manual). De genomför dagligen okulära tillsynsrundor och kontrollerar alla delar av dammanläggningen som är av betydelse för dammsäkerheten. I dammarna finns det även installerat mätgivare som kontrollerar porttryck, läckage och vattennivåer för att tidigt kunna upptäcka tecken på förändringar för att säkerställa dammarnas funktioner. Personalen som arbetar på dammanläggningen uppfyller de kompetenskrav som finns uppsatta i riktlinjerna som reglerar druvdammar, GruvRIDAS.

Räddningstjänstens insatsmöjligheter

Räddningstjänsten har en insatstid på cirka 10 minuter till industrivakten på LKAB:s område. Det är den så kallade brytpunkten för den kommunala räddningstjänsten vid en händelse inom området. Samverkan mellan LKAB industribrandkår och Gällivare räddningstjänst påbörjas redan under framkörning till LKAB och bägge organisationernas resurser kan nyttjas till fullo beroende på händelsens karaktär.

Det kommunala högsta befälet tar över insatsen från befälet på LKAB industribrandkår vid framkomst. LKAB industribrandkår har mycket god kännedom om området och anläggningarna samt god kompetens inom brand. Tillsammans med de kompetenser som Gällivare räddningstjänst besitter kan olyckor som kan förväntas förekomma inom området hanteras. Gällivare räddningstjänst och LKAB industribrandkår genomför årligen gemensamma övningar och utbildningstillfällen.

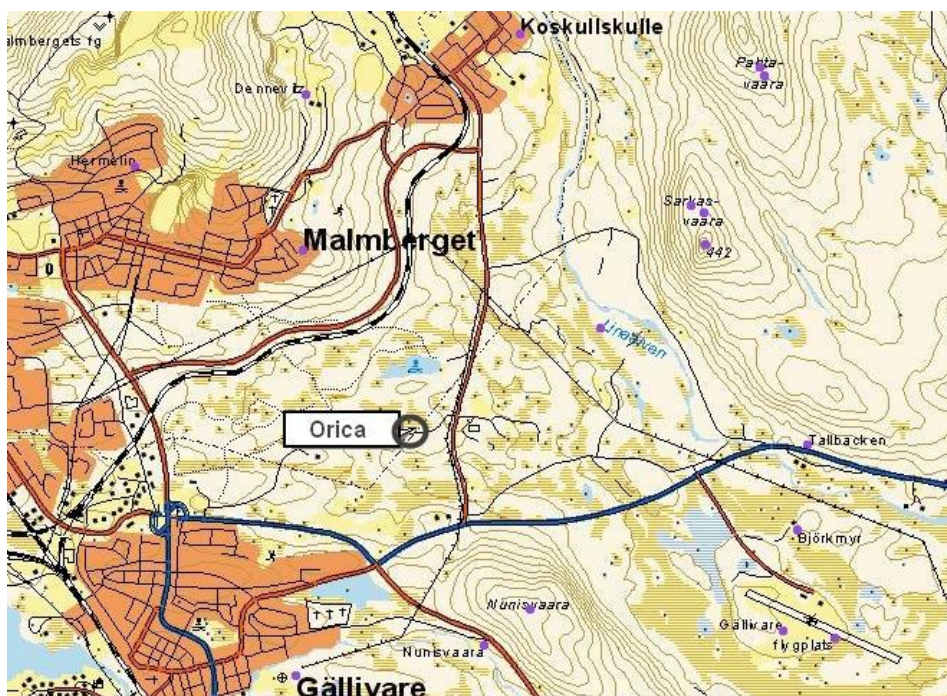

Orica Sweden AB Kavaheden

Beskrivning av verksamheten

Orica Sweden AB är en del av den globala koncernen Orica med säte i Australien. Koncernen har verksamhet inom mineralutvinning och anläggningsverksamhet. Verksamheten i Gällivare utgörs av tillverkning av matris som är ett förstadium till sprängämne. Tillverkningen sker genom blandning av en ammoniumnitratlösning med en olja. Produkten används i gruvor och anläggningsverksamhet i norra Skandinavien. På platsen lagras de råvaror som behövs för matrstillverkningen samt färdig produkt, matris.

Verksamheten ligger ca 3.5 km nordost om Gällivare centrum och har funnits där sedan 1969.

Figur 2 Oricas belägenhet i förhållande till tätorter, vägar och flygplats.

Risker och tänkbara olycksscenarion

Produkterna som hanteras på området såsom vattenlösningar med nitrater samt produkten emulsionsmatris är alla klassade som oxiderande. Ämnena är stabila ämnen vid normala omgivningsförhållanden och förvaringstider.

Under speciella omständigheter såsom överhettning och inneslutning kan i första hand ammoniumnitratprillor och emulsionsmatris omsättas i en explosion. I samband med en brand eller annan termisk sönderdelning av varor som innehåller ammoniumnitrat eller natriumnitrat, liksom vid en explosion, kan nitrösa gaser bildas.

Matrisen är ett förstadium till sprängämne. Produkten är pumpbar. För att det ska bli sprängämne behövs en tillsats som aktiverar matrisen. Aktivatorn tillsätts matrisen i en särskild laddningsutrustning vid laddning av borrhål på sprängplatsen. Först i borrhålet får ämnet sprängämnesegenskaper. Vid verksamheten i Gällivare finns inte någon laddutrustning utan matrisen körs i tank till kunden som laddar och där aktiverar produkten till sprängämne.

Företagets organisation och förebyggande åtgärder

Ansvar för Hälsa-Miljö och Säkerhet utgår som ett rent linjeansvar utifrån Oricas interna riktlinjer. Riktlinjerna är i grunden Oricas egna koncernövergripande standarder men de är även anpassade efter svenska myndighetsregler.

Var och en anställd vid Orica Sweden AB ansvarar för att larma 112 vid nödläge eller fara. Om ansvarig chef inte är närvarande vid tillfället skall denne kontaktas snarast. Direkt ansvarig för verksamheten, och ansvarig för samordning vid nödlägen, är Fabrikschef och i dennes frånvaro är jourhavande föreståndare ansvarig. Övergripande ansvarig är Chefen för tillverkning Sverige.

Fabrikschef, eller i dennes frånvaro jourhavande föreståndare, ansvarar för att påkalla interna eller externa resurser i erforderlig omfattning i den mån det finns tillgängligt.

I Oricas organisation finns som stöd ett antal expertfunktioner som anlitas vid behov av de olika fabrikerna eller organisationsgrenarna.

Larmrutiner innehåller telefonlista över externa larmnummer samt larmnummer till Oricas interna personal som skall larmas i händelse av nödläge. Telefonlistan finns i kontorsbyggnaden.

Lokal beredskapspersonal är Fabrikschef och operatörer vid fabriken. Som stöd och experthjälp finns fjärrföreståndare samt företagscentral expertis i Gyttorp att tillgå.

Räddningstjänstens insatsmöjligheter

Räddningstjänsten har en insatstid som understiger 10 minuter och framkörningsvägen passerar brytpunkt/företagets återsamlingsplats. Företagets kontaktperson möter där upp räddningstjänst och meddelar olyckans omfattning, ev. kvarvarande personal och vidtagna åtgärder.

Riskområde bedöms från fall till fall beroende på vad som brinner och var.

Varning, information och åtgärder att vidta för allmänheten och närliggande verksamheter

Allmänheten varnas genom VMA – viktigt meddelande till allmänheten. I händelse av en större olycka ljuder signalen under 2 minuter en 7 sekunder lång signal omväxlande med 14 sekunder tystnad. Signalen innebär att allmänhet ska:

Postadress
Lasarettsgatan 42
982 34 GÄLLIVARE

Telefon
0970-818 000

Telefax
0970-176 75

E-post
rtjpost@gallivare.se

- Gå inomhus
- Stänga dörrar, fönster och ventilationer
- Lyssna på Sveriges radio P4 för mer information
- På SVT:s Text-TV sidan 100 anger man när en VMA-situation pågår och hänvisar för mer information till Text-TV sidan 599 där samma meddelande som läses i radio publiceras skriftligt.

För mer information kan man ringa det nationella informationsnumret 113 13 eller följa informationen på www.krisinfo.se. Information kommer också finnas på Gällivare kommuns hemsida och berört företags hemsida.

Faran över signaleras med en 30 sekunder lång signal.

Viktigt meddelande till allmänheten kan också skickas via SMS till mobiltelefoner utifrån positionering samt till fast telefoni genom uppringande samtal.

Vid mindre allvarliga händelser kan ett myndighetsmeddelande skickas ut någon utomhusvarning. Radion bryter inte sina ordinarie sändningar vid ett myndighetsmeddelande till skillnad från ett VMA.

Boliden Mineral Aitik har byggt upp ett varningssystem i händelse av dammbrott som ska varna människor i närområdet.

Påverkan på samhället

Vid en olycka vid någon av de verksamheter som nämns i detta dokument, kommer berört företag, räddningstjänst och Gällivare kommun göra sitt yttersta för att påverkan på samhället ska bli så liten som möjligt.

Påverkan som samhället kan utsättas för är översvämmade och avstängda vägar, fördröjda leveranser av livsmedel och bränsle, viss påverkan på rennäringen då markanvändningsområden finns i närheten av dessa verksamheter och eventuellt avbrott i elförsörjningen. Övriga skador som kan inträffa är skador på egendom, skogs- och friluftsområden.

Underrättelser till berörda myndigheter i annat land

Om en olycka i någon av nämnda anläggningar skulle inträffa och det finns risk för att andra länder påverkas, är kommunens skyldiga att informera motsvarande myndighet i de länderna. Gällivare räddningstjänst har utifrån anläggningarnas egna riskanalyser kunnat konstatera att andra länder med största sannolikhet inte kommer att påverkas vid en eventuell olycka.

Gällivare räddningstjänst uppdrag och arbete

Uppdrag

Kommunen ansvarar för räddningstjänsten inom kommunen. Det ska finnas en räddningschef som ansvarar för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad. Räddningschefen är räddningsledare men kan även utse andra personer till räddningsledare, om de uppfyller gällande behörighetskrav.

Med räddningstjänst avses de räddningsinsatser där kommunen eller staten ansvarar för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. Statliga myndigheter ansvarar för fjällräddning, flyg- och sjöräddning, miljöräddning till sjöss, efterforskning av försvunna personer i andra fall och räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen.

Kommunen eller staten ansvarar för räddningsinsatser om fyra följande kriterier är uppfyllda:

- Behov av ett snabbt ingripande
- Det hotade intressets vikt
- Kostnaden för insatsen
- Övriga omständigheter

Räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Organisering

Gällivare räddningstjänst är organiserad genom en heltidsstation samt fem räddningsvårn placerade i Skaulo, Nilivaara, Hakkas, Ullatti och Nattavaara. Gällivare räddningstjänst har även avtal med LKAB industribrandkår om att ingå i den kommunala organisationen. Bemanningen på LKAB industribrandkår varierar över dygnets timmar.

Flertalet räddningstjänster i Norrbottens län samt i Västerbottens län har genom ett samverkansavtal kommit överens om en gemensam ledningsfunktion placerad i Luleå på SOS-centralen, kallad inre befäl (IB), med mandat från räddningscheferna.

På Gällivare räddningstjänst arbetar även två brandingenjörer.

Alarmering

Räddningstjänsten larmas genom SOS Alarm vid olika typer av händelser. LKAB Industribrandkår larmas också genom SOS Alarm.

Resurser

Gällivare räddningstjänst har tillgång till följande materiella resurser:

- Ledningsenhet
- Släck- och räddningsenheter
- Höjdenhet
- Vattenenhet
- Specialfordon: bandvagnar, fyrhjuling, båtar, snöskoter
- Specialutrustning: höghöjdsräddning, kemikaliehantering, ytvattenlivräddning,

Postadress
Lasarettsgatan 42
982 34 GÄLLIVARE

Telefon
0970-818 000

Telefax
0970-176 75

E-post
rtjpost@gallivare.se

tung räddning, översvämning

Gällivare räddningstjänst har tillgång till följande personella resurser:

- Gällivare heltid 1+4 (en styrkeledare, fyra brandmän)
- Räddningsvärn Skaulo, Hakkas, Nilivaara, Ullatti och Nattavaara
- LKAB Industribrandkår (olika bemanning under dygnet)

Genom att Gällivare räddningstjänst ingått i samverkansavtal med flera andra kommuner i Norrbottens och Västerbottens län är samverkan gränslös över kommungränserna, det vill säga kommunerna som går i avtalet ska bistå varandra över kommungränser. Detta genom att ett inre befäl (IB) leder och fördelar resurser och upprätthåller beredskapen inom avtalsslutande kommuner.

Genom samverkansavtalet finns möjlighet att förstärka på skadeplats med resurser från andra kommuner, i form av bland annat utökad ledningsförmåga, utökad tillgång till material, personal eller annan nödvändig specialutrustning.

Nationella resurser

Luleå räddningstjänst förvaltar genom avtal med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), en nationell kemenhet som kan larmas till olyckor med farliga ämnen. Det finns totalt sex stycken kemenheter i landet, placerade i Luleå, Kramfors, Köping, Skövde, Stenungssund och Perstorp. Dessa enheter har anspänningstid på 90 sekunder. Kommunerna som har avtal om kemenhet med MSB, ansvarar för drift, underhåll och insatsstöd vid händelser med farliga ämnen.

Piteå räddningstjänst förvaltar på samma sätt som Luleå räddningstjänst en nationell saneringsenhet som även den kan larmas till skadeplats för att sanera olycksdrabbade, insatspersonal och material. Det finns totalt fyra stycken saneringsenheter i landet, placerade i Piteå, Järfälla, Kungsbacka och Hässleholm.

I landet finns också tre nationella indikeringsenheter som klarar av att indikera okända kemikalier med direktanalys på skadeplats. Enheterna kallas *Avancerad indikering* och finns placerade i Göteborg, Malmö och Stockholm.

På de tre olika typerna av specialresurser finns avancerad utrustning och specialutbildad personal för att kunna hantera olyckor med farliga ämnen.

Förebyggande och insatsförberedande arbete

Gällivare räddningstjänst bedriver ett förebyggande arbete genom att utföra tillsyner, utfärda tillstånd för hantering av brandfarlig och explosiv vara, informera och ge rådgivning till allmänheten och verksamheterna samt agerar som remissinsats i olika typer av ärenden. Räddningstjänsten genomför tillsyn av verksamheterna med regelbundna tidsfrister. Tillsyn sker utifrån lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt lag (2010:1011) om brandfarlig och explosiv vara. Tillsyn utifrån *Sevesolagstiftningen* genomförs av Länsstyrelsen. Gruvdammarna tillsynas av flera aktörer utifrån

olika lagstiftningar, bland annat av kommunen utifrån lag (2003:778) om skydd mot olyckor och Länsstyrelsen utifrån Miljöbalken (1998:808). MSB samt Naturvårdsverket har det centrala ansvaret för tillsynsvägledning gällande gruvdammarna.

För att vara förberedd på olika typer av olyckor övar räddningstjänsten regelbundet. Övningarna har olika genomförande, bland annat table top-övningar, insatsövningar, momentövningar samt samverkansövningar där andra samhällsaktörer också deltar.

Genom samverkansavtalet som finns i länet har tre arbetsgrupper skapats med representanter från räddningstjänsterna. En grupp kallas *förebyggande* och arbetar med att utveckla det förebyggande arbetet i länet. Nästa grupp kallas *operativa* och arbetar med övningsverksamhet, utveckling av insatsmetodik och taktik. Sista gruppen kallas *ledningssystem* och arbetar med att utveckla ledningssystemet i länet. Där innefattas att utveckla och samordna kommunernas ledningsnivåer och utveckla den gemensamma funktionen *inre befäl*.

Efter en räddningsinsats

Efter att en räddningsinsats är avslutad är kommunen skyldig att utreda och undersöka olyckan för att klarlägga orsakerna till olyckan, förloppet av olyckan samt insatsens genomförande. Gällivare räddningstjänst utreder och utvärderar olyckor i olika nivåer (1-3). Första nivån är genom att dokumentera en händelserapport som skickas till MSB. Nivå 2 är att utse en intern utredare som gör en djupare analys av olyckan. Tredje nivån är att en extern utredare gör en fullständig olycksutredning.

Datum
2026-08-13

[13]

Kontaktuppgifter för mer information

Gällivare kommun

Tingshusgatan 8-10

982 81 Gällivare

0970-818 000

post@gallivare.se

Boliden Mineral AB Aitik

Sakajärvi 1

982 91 Gällivare

0970-72 90 00

info.aitik@boliden.com

Gällivare räddningstjänst

Lasarettsgatan 42

982 34 Gällivare

0970-818 000

rtipost@gallivare.se

LKAB Malmberget

Kullevägen 5

983 81 Malmberget

0771-760 000

info@klab.com

Länsstyrelsen Norrbotten

Stationsgatan 5

971 86 Luleå

010-255 50 00

norrbotten@lansstyrelsen.se

Orica Sweden AB

Nya Kullegatan 15

982 39 Gällivare

0703980680

magnus.pettersson@orica.com

Postadress

Lasarettsgatan 42
982 34 GÄLLIVARE

Telefon

0970-818 655

Telefax

0970-176 75

E-post

rtjpost@gallivare.se